



Skräpplockardagarna

- en vägledning till kommuner

Vad är Skräpplockardagarna?

Skräpplockardagarna är en återkommande och prisbelönt kampanj från Håll Sverige Rent som varje vår engagerar hundratusentals barn och ungdomar att gå ut och plocka skräp. Tillsammans med er kommuner vill vi engagera så många som möjligt att vara med!

Skräpplockning är i första hand inte en städaktivitet. Det är en rolig och meningsfull aktivitet som öppnar upp ögonen och väcker tankar om miljö och hållbar utveckling. Det är en pedagogisk aktivitet som lär barnen att nedskräpning är fel.

Kommunens uppgift

Kommuner spelar en viktig roll i Skräpplockardagarna genom att bjuda in skolor och förskolor och ta hand om det skräp som plockas. Kommunen kan också samordna alla insatser till en specifik vecka, koppla ihop dem med andra händelser och på så sätt göra kampanjen till en del av något större.

Fler skräpplockarkampanjer

Skräpplockardagarna är barnens chans att visa att även den som är liten kan göra stort. Kampanjen riktar sig därför i första hand till barn och unga i förskola, skola och föreningar. Det kan vara bra att känna till att Håll Sverige Rent även anordnar skräpplockarkampanjer för vuxna. Kusträddarna plockar skräp den 8 juni och Håll Sverige Rent-dagen infaller den 16 september.



Planera och samordna

Användbart material från Håll Sverige Rent

Alla förskolor, skolor och ungdomsföreningar som anmäler sig under kampanjperioden får tillgång till pedagogiskt och åldersanpassat material om nedskräpning från Håll Sverige Rent. Materialet är framtaget för att underlätta implementeringen av Skräpplockardagarna i undervisningen, och göra skräpplockningen till en lika delar rolig som utbildande aktivitet för barnen.

Anmäl en kontaktperson

När kommunen anmäler sig får ni ange en kontaktperson. Det är en person som både deltagare och Håll Sverige Rent kan vända sig till för frågor.

Tillgång till en egen sida

Alla anmälda kommuner kommer att få en egen sida på Håll Sverige Rents webbplats där ni löpande kan se vilka skolor och förskolor i kommunen som anmäler sig till kampanjen samt deras kontaktpersoner. På den här sidan kan ni informera alla deltagare om vad som gäller för skräpplockningen i din kommun. Ni kan också uppdatera sidan och fylla på med information efterhand.

Ta hjälp av en kommunikatör

Vi rekommenderar att kommunen har en kontaktperson och en kommunikatör som hjälps åt att samordna kampanjen lokalt. En kommunikatör kan hjälpa till med att sprida information till kommunens alla förskolor, grundskolor och gymnasieskolor. Gärna även ungdomsföreningar. Det är även tacksamt att kontakta media och kommunicera externt om alla goda initiativ som kampanjen för med sig.

Viktig nyhet om påsar

Från och med Skräpplockardagarna 2023 kommer inga påsar att skickas ut till förskolor, skolor, föreningar och kommuner från Håll Sverige Rent. Vi uppmanar därför alla deltagare i Skräpplockardagarna att använda påsar som redan finns tillgängliga i verksamheten, hemmen eller på annan plats.

Allt skräp som samlas in

Kommunen behöver omhänderta det skräp som deltagarna plockar, förslagsvis genom extra sophämtningar. Ett alternativ är att ni informerar om hur deltagarna bäst sorterar och hanterar skräpet.

Datum att ha koll på!

1 februari 2023 - Anmälan för kommuner öppnar

1 mars 2023 - Anmälan för deltagare öppnar

31 maj 2023 - Anmälan för deltagare stänger

Förankra och sätt mål

Lägg till Skräpplockardagarna i avfallsplanen

Från Naturvårdsverket kom i maj 2017 nya föreskrifter om innehållet i kommunernas avfallsplaner. (NFS 2017:2 - Naturvårdsverkets föreskrifter om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall) En nyhet i föreskrifterna är att avfallsplanen ska innehålla mål och åtgärder för att minska nedskräpningen. Dessa kan formuleras på en mängd olika sätt, men klart är att Skräpplockardagarna kan vara med – och det både som mål och åtgärd. Kommunen kan exempelvis ha som mål att engagera deltagare från alla skolor, förskolor och verksamheter inom kommunen.

Själva genomförandet av kampanjen är givetvis en effektiv åtgärd för att minska nedskräpningen både på kort och lång sikt – dels städar man, vilket gör att det blir mindre skräpig och chansen ökar att platsen hålls städad, och dels skapar man önskvärda attityder och beteenden på lång sikt hos deltagarna.

Förordningen om nedskräpningsavgifter

Den 1 januari 2023 började förordningen om nedskräpningsavgifter (2021:1002) gälla. Det betyder att kommuner kan få ersättning från producenterna av engångsplast årligen för att täcka kostnader för uppstädning och administration, men också för spridning av information som berättar om den negativa miljöpåverkan som

engångsplastprodukter har när de blir skräp. Här kan Skräpplockardagarna vara ett bra sätt att sprida kunskap i kommunen om konsekvenserna av nedskräpning.

På hsr.se/nedskrapningsavgifter kan du läsa mer om den nya förordningen om nedskräpningsavgifter!

Politisk förankring

För att få resurser att genomföra kampanjen på ett bra sätt krävs ofta förankring på ledningsnivå och politisk nivå i kommunen. Ofta finns ett stort engagemang för frågan om nedskräpning och andra miljöfrågor hos politiker. Här kan också avfallsplanen vara ett bra sätt att formalisera deltagandet. Genom att antagande av ny eller reviderad avfallsplan kräver ett politiskt beslut så är det en klar styrka att ha med Skräpplockardagarna som ett mål och en åtgärd i planen.

Flera kommuner pekar på värdet av att göra kampanjen till en del av en helhet och ett större sammanhang. Vissa kommuner arbetar med att åskådliggöra aktiviteter som är relaterade till nedskräpning i ett årshjul. Detta är väldigt bra att kunna visa upp för politiker och förvaltningschefer.

Nå ut och kommunicera till deltagare

Använd kommunikationsmaterialet

Alla kommuner som deltar i Skräpplockardagarna kan ladda ner ett digitalt kommunikationspaket från Håll Sverige Rent. Det innehåller symbolen, bilder, affischer, mallar för annonsmaterial, rörligt för sociala medier och förslag på texter som är fria att använda.

Förslag på kommunikationsaktiviteter

Inför

Bjud in alla förskolor, skolor och ungdomsföreningar via de kanaler ni har, till exempel e-post, brev, affischer, sociala medier, annonser, intranät och webbplats.

Under tiden

Berätta om aktiviteterna som görs. Tipsa lokaltidningen om var det plockas skräp, lyft fram deltagare i inlägg i kommunens egna kanaler.

Efteråt

Sammanfatta kampanjen med antalet deltagare, aktiviteter och särskilda insatser. Presentera resultaten för deltagarna, media, invånare och politiker.

Informera om vad som gäller

Alla kommuner har en egen sida på Håll Sverige Rents webbplats. Informationen på den sidan är viktig för alla deltagare i din kommun. Skriv vad som gäller och uppdatera innehållet efterhand!

Kontakta media

Kontakta lokaltidningen med tips om att göra reportage om deltagare i kommunen. Finns det någon som gör något extra? Kanske kan ni lyfta fram att ni har fler deltagare än förra året?

Tacka och bekräfta!

Skräpplockaraktiviteter ger för de allra flesta deltagare en meningsfull känsla av att bidra i ett viktigt sammanhang. Men alla älskar att få veta att de har gjort någonting bra. Det kan handla om något så enkelt som ett tackbrev som skickas till deltagarna efter skräpplockaraktiviteterna. Korvgrillning, fika eller glass är också väldigt uppskattat.

Vanliga frågor längs vägen

När ska vi plocka skräp?

Eftersom våren kommer olika i norr och söder är det svårt att bestämma en gemensam vecka eller dag för hela landet. Men vi rekommenderar kommunen att samla alla aktiviteter under en kampanjvecka.

Varför skickas det inte ut påsar i år?

Tidigare år har deltagare i Skräpplockardagarna kunnat beställa materialpaket med plastpåsar, något som har inneburit en stor kostnad för oss på Håll Sverige Rent och som också har ifrågasatts ur ett hållbarhetsperspektiv. Och där håller vi såklart helt och hållet med: den bästa plastpåsen är den som används flera gånger!

Därför kommer inga påsar att skickas ut till förskolor, skolor, föreningar och kommuner i år. Istället uppmanar vi deltagarna att använda påsar som redan finns i exempelvis hemmen eller skolan - vi tror att det kan gå att göra till ett bra pedagogiskt inslag och leda till fina samtal med barnen om vikten av återanvändning!

Vad gör vi med skräpet vi plockat?

Underlätta gärna för skräpplockarna att bli av med skräpet som plockats, exempelvis genom extra sophämtningar. Under Skräpplockardagarna är det okej att i pedagogiskt syfte använda återvinningsstationer för att visa hur skräpet ska sorteras.

Vem kan jag prata med om jag har frågor?

Ha alltid en kontaktperson i kommunen som deltagare kan vända sig till vid frågor. Uppge kontaktuppgifterna på kommunens egen sida på Håll Sverige Rents webbplats.

Varför ska barn städa efter vuxna?

Skräpplockning är i första hand en pedagogisk aktivitet. Poängen är inte att barnen städar för stunden, utan att de lär sig att inte skräpa ner och börjar reflektera kring skräpet. Skräpplockning är en konkret aktivitet där barnen är med och bidrar till något positivt. Innan aktiviteten är det bra att prata med barnen om vilket skräp som de får plocka och vad de bör undvika. Det är också bra att utrusta barnen med handskar och eventuellt också plockverktyg.

Varför plocka skräp?

1. Genom att plocka skräp får du upp ögonen för själva problemet med nedskräpning.
2. Den som har plockat skräp brukar inte vilja skräpa ner själv.
3. Nedskräpning är ett väldigt synligt och konkret miljöproblem som alla kan vara med och lösa.
4. Vi människor gör som andra gör. En plats som redan är skräpig riskerar därför att bli ännu skräpigare. Genom att plocka upp ett skräp kan vi bryta kedjan.
5. En nedskräpad plats kan snabbt upplevas som otrygg. Att plocka skräp är ett jättebra sätt att påverka din närmiljö till det bättre och skapa en stolthet över platsen du bor på.
6. Genom att plocka skräp visar du för andra att nedskräpning är fel och att skräp hör hemma i papperskorgen.
7. Många som plockar skräp berättar att de brukar få glada hejarop från människor som går förbi. Vilken grej!

Kontakta Håll Sverige Rent

E-post: spd@hsr.se
Telefon: 08-505 263 00